

Konkurences padome savu nepopulāro lēmumu dēļ iepīta spekulācijās

Publicēts: 12.10.2021.

[Jaunami](#)

Konkurences padome 2021. gadā pieņēmusi vairākus būtiskus lēmumus, kas skaļi rezonējuši sabiedrībā, piemēram, t.s. "Tirīgas lietā", kad Rīgas dome bija iecerējusi Rīgā uz 20 gadu periodu ieviest monopolu atkritumu apsaimniekošanas tirgū, vai "Būvnieku karteļa lietā", sodot 10 uzņēmumus un piemērojot vairāk nekā 16 miljonu eiro sodu. Šie lēmumi atsevišķiem, ietekmīgiem uzņēmumiem, to pārstāvjiem un atbalstītājiem ir neērti un nepopulāri, tāpēc iestāde publiskajā telpā saskaras ar mērķtiecīgām spekulācijām par iestādes neatkarību, profesionalitāti un lemtspēju.

Konkurences padome līdzīgi kā citas koleģiālas iestādes ir īpaša ar savu struktūru, kurā ietilpst gan izpildinstitūcija, gan lēmējīnstitūcija – Padome –, kas sastāv no Konkurences padomes priekšsēdētāja un diviem Konkurences padomes locekļiem, ko uz piecu gadu periodu pēc ekonomikas ministra ieteikuma amatā apstiprina Ministru kabinets. Padomes priekšsēdētājs un padomes locekļi ir trīs neatkarīgi eksperti, kuru profesionālā kvalifikācija dod tiem iespēju pieņemt lēmumus konkurences lietās, lemjot par tirgus dalībnieku un publisku personu – valsts, pašvaldību un to kapitālsabiedrību – rīcības atbilstību godīgai konkurencei. Likums arī aizliedz dod norādījumus Padomei ar lēmumu pieņemšanu saistītos jautājumos.

Savukārt Konkurences padomes izpildinstitūcija, pildot sekretariāta un ekspertu funkcijas, nodrošina lietu izpēti, t.sk. nodrošina pierādījumu iegūšanu lietās saistītos jautājumos. Pierādījumu iegūšana, kur ir būtiski apkopot pamatotus un tiesiskam procesam atbilstošus pierādījumus, ir nodalīta no lēmumu pieņemšanas lietās. Padome sēdēs uzklausa, pārbauda un izvērtē iegūtos pierādījumus, lietas dalībnieku viedokļus un ārēju neatkarīgu nozaru ekspertu atzinumus. Tāpat Padome sniedz neatkarīgu juridisko un ekonomisko vērtējumu, analīzi un secinājumus, kā arī pieņem lēmumus izskatāmajās lietās.

Konkurences lietu specifiku savij ne tikai juridiskie, bet ļoti bieži arī ekonomiskie jautājumi, kas ir vienlīdz būtiski pierādījumu iegūšanā, sākotnējā analizē un novērtēšanā. Tādējādi, lai nodrošinātu vienotu iestādes izmeklēšanas darbību organizēšanu un komplicētu izpētes darbību plānošanu un vadīšanu tieši ar izmeklēšanu un izpēti saistītos jautājumos, ir izveidota izpildinstitūcija un tās sastāvā ietilpstošās piecas struktūrvienības, kas nodrošina ekspertīzi dažādos tirgos un tautsaimniecības jomās. Piemēram, tādās specifiskās Konkurences likuma uzraudzības jomās kā aizliegtās vienošanās, tirgus dalībnieku apvienošanās un publisko personu uzraudzība. Tāpat izpildinstitūcijā ir struktūrvienības, kas sniedz atbalstu juridiskos un ekonomiskos jautājumos. Izpildinstitūcijas vadītājs ir tieši pakļauts Konkurences padomes priekšsēdētājam.

Konkurences padomes lēmumus, kam seko būtiski sodi, uzņēmumi nereti uztver saasināti un tāpēc zināma pretreakcija, apšaubot iestādes neatkarību vai lemtspēju, ir ierasta prakse, lai censtos sabiedrības acīs graut iestādes prestižu. Taču iestādes darbības visobjektīvākais vērtējums ir neatkarīgu nozares ekspertu viedoklis, piemēram, šogad jau septīto gadu pēc kārtas iestādei tika piešķirts augstais trīs zvaigžņu novērtējums starptautiskajā Global Competition Review (GCR) reitingā, ierindojot iestādi starp pasaules 36 vadošajām konkurences iestādēm. Tāpat viens no iestādes kvalitātes rādītājiem ir arī spēkā atstāto Konkurences padome lēmumu īpatsvars pret pabeigtajiem administratīvajiem procesiem tiesās. No 2017. līdz 2020. gadam izbeigti 23 tiesvedību procesi, un visos gadījumos atstāts spēkā iestādes lēmums.

Publiskajā telpā notiek spekulācijas ne tikai par Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem, bet arī par iestādes spēju ietekmēt politikas mērķus. Taču Konkurences padome nav politikas veidotāja, un šo pienākumu pilda Ekonomikas ministrija. Iestādei nav tādu pilnvaru, lai vienpersoniski ietekmētu politisko dienaskārtību, tādējādi, lai panāktu kādas izmaiņas likumdošanā, ir nepieciešams pārliecināt kā Ekonomikas ministriju, tā normatīvo aktu saskaņošanas procesā iesaistīto visu ministriju pārstāvjus, sociālos partnerus, Valsts sekretāru sanāksmju un Ministra kabineta sēžu dalībniekus un visbeidzot – Saeimas deputātus.

<https://www.kp.gov.lv/lv/jaunums/konkurences-padome-savu-nepopularo-lemumu-del-iepita-spekulacijas>